PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 40 lir, finančni in pravni 60 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU na ime: «Založništvo Primorski dnevnik»: Trst 11-5374. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: «Primorski dnevnik» - uprava: Ljubljana 6-90601-19

Leto IV. - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din | TRST četrtek, 8. aprila 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 866

Na braniku MIRU

Vojnohujskaška propaganda je z vojno psihozo, ki je prodrla že v sam angleški parlament, s tem prav gotovo v zadnjih dneh dosegla svoj višek. To dokazuje vse govorenje in pisanje odgovornikov o neodgovornih državnikov o vsem, kar je v zvezi z volitvami 18. t. m. v Italiji; to dokazuje razpravljanje o posledicah tristranskega predloga glede Trsta; v to svrho služi napihovanje dogodkov v Berlinu z najnovejšim incidentom vred. Pri nas v Trstu pa služijo temu najnovejše izjave generala Aireya o njegovem položaju «človeka s hrbtom ob zidu», rožljanje anglo-ameriških tankov po tržaških ulicah z zadnjo veliko parado vred, in končno izzivanje delavstva z odrekanjem njihovih najpreprostejših sindikalnih pravic in sojenje njihovim voditeljem ter s tem v zvezi rogoviljenje razbojniških fašističnih (vedno istih) pobalinov, ki je končalo v soboto z «breznaklepnim nasiljem», ki je «brez vsakega oprijemljivega dokaza» — kakor pravi poročilo AIS-a — z umorom našega tovariša Boleslava Planinška.

Najbolj pa služi tej predvojni psihozi šušljanje, ki struji po mestu in ki nastaja predvsem zaradi gornjih dejstev. Zato premnogi nasedajo in hočejo na tej podlagi izvajati tudi bolj ali manj ekstremne in dalekosežne zaključke.

Res je in točno je, da se nekomu hoče vojne. Vojne se hoče tistemu, ki nosi njeno klico že v samem sebi. To je imperializem. Zato se nanjo pripravlja. Marshallov načrt, katerega prva faza je bila pravkar uzakonjena, je eden bistvenih delov teh priprav.

S tem načrtom bi hoteli predvsem obnoviti oblast imperializma v deželah demokracije in jih prisiliti, da bi se odrekle tesnemu gospodarskemu in političnemu sodelovanju s Sovjetsko zvezo, ki je svoj čas v Parizu dokazala neosnovanost naloge o izdelavi take vrste gospodarskega programa za vso Evropo in odkrila poizkus, da se v novi evropski organizaciji pod vodstvom Francije in Anglije, ustvari nevarnost vmešavanja v notranje zadeve evropskih držav in da ta načrt vodi v razkol Evrope in da stremi celo za tem, da dobi pomoč celo Francova fašistična Španija. Najnovejša dogajanja pa so dokazala, da so bile sovjetske domneve popolnoma točne.

Toda protislovje, ki obstaja v skupini zapadni blok-ZDA glede obnove nemškega imperializma, postaja vedno večje, a prvi poskus z vključenjem Francove Španije, jim je spodletel. Prav tako ne morejo računati na grške monarhofašiste, za katere izjavljajo sami, da se nahajajo kljub podpori stotin milijonov dolarjev tako rekoč pred porazom. Tudi zaupanje v «tretjo silo» postaja vedno bolj majavo.

Po drugi strani pa se antimilitaristični tabor držav nove demokracije vedno bolj jača. Nedavno sklenjene pogodbe med njimi in uspehi pri njihovi obnovi, pa nudijo vzgled, na kakšen način najde Evropa lahko izhod iz težkega gospodarskega položaja.

Zaradi tega je med vročo željo imperialistov po novi vojni kljub vsej propagandi, ki so jo prav te dni dognali do viška in možnostjo, da bi novo vojno v resnici organizirali — zelo velika razdalja.

Ljudstva vseh držav hočejo mir in nočejo vojne. In če bodo ta ljudstva odločna in trdna v obrambi miru, bodo imperialistični načrti za vojno doživeli popoln polom. Ne smemo namreč pozabiti, da je namen vse te pobesnele vojnohujskaške propagande imperialistov in njihovih agentov zastrašiti predvsem tiste, «ki imajo slabe živce in ki so omahljivi.

Toda odločnost in trdnost v obrambi miru se ne očituje v pasivnem čakanju, temveč v aktivni borbi za mir. Zaradi tega moramo poleg ohranjevanja dobrih živcev organizirati odločno borbo za ohranitev tega miru. Stati moramo neomajno na braniku svobode, neodvisnosti in se boriti proti poskusom gospodarskega in političnega zasužnjevanja. In načrti imperialistov se ne bodo uresničili.

Včerajšnja mogočna udeležba tržaškega ljudstva na pogrebu tov. Planinška pa je najboljši dokaz, da so sile miru tudi pri nas v Trstu nepremagljive.

Osemdesettisočglava množica je spremila tovariša Planinška

in dokazala, da je skrajni čas, da fašistične teroriste končno zatrejo, ne pa zagovarjajo!

Nesramno izzivanje policajev med samim pogrebom - Šolska oblast prepovedala slovenskim otrokom, da bi se udeležili pogreba svojega sorojaka

BREZMEJNA MNOZICA TRŽAČANOV JE NA SENTJAKOBSKEM TRGU VČERAJ POPOLDNE POSLUSALA POSLOVILNE GOVORE, KI STA JIH TOVARIŠU PLANINSKU IZREKLA TOVARIŠA GODINA IN PETRONIO

Zveza primorskih partizanov ugotavlja spričo stalnih izzivanj, ki so dosegla vrhunec z umorom delavca TOV. BOLESLAVA PLANINSKA, borca za osvoboditev Trsta, da skušajo tukajšnje reakcionarne sile sprožiti teror proti ljudskim množicam in se ne ustavljajo niti pri najpodlejših zločinih.

Vse prebivalstvo opozarja, da skuša neofašizem pod pokroviteljstvom imperializma dvigniti glavo in preiti kakor v prvi povojni dobi v odkrit napad proti demokratičnim ustanovam in osebam, da bi ljudstvu odvzel pravice, ki si jih je priborilo z osvobodilno borbo.

Zahteva

da vojaška vlada takoj sodno nastopi, tako da bo vsem odgovornim, v prvi vrsti pa tistim, ki take zločine naročajo, dokončno onemogočeno nadaljevati njihovo zločinsko delo.

Poziva

demokratično prebivalstvo z borci partizanskega gibanja na čelu, naj branijo mir in svobodo Tržaškega ozemlja, ki sta plod naše zmage nad nacifašisti.

Če so drugi pozabili, ne moremo mi pozabiti, koliko trpljenja in krvi nas je ta svoboda stala. Zato jo bomo branili proti vsakomur, ki namerava po njej streči.

Smrt fašizmu - Svoboda narodu!

ZVEZA PRIMORSKIH PARTIZANOV

Najboljši odgovor na nesramne laži tukajšnjih reakcionarnih časopisov, ki so tudi tokrat odkrito branili morilce tov. Planinška, je bil veličastni pogreb, katerega se je udeležilo nad 80.000 demokratičnih Tržačanov, ki so izkazali novi žrtvi fašističnega terorja poslednji pozdrav. Ta pogreb pa je bil tudi najboljši odgovor poizkusom imperialistov, ki hočejo celo z zločini uresničiti svoje nakane in nudijo vso pomoč in podporo fašističnim tolpam, naročnim izvrševalcem teh zločinov.

Že pred 16 uro je bila zbrana pred mrtvašnico ogromna množica tržaških demokratov vseh slojev. Prihiteli so delavci vseh tržaških tovarn s svojimi zastavami, prihitele so žene, mladinci in mladinke. Razne organizacije, okraji in tovarne so poslale prekrasne vence, katerih je bilo preko 100, med temi so bili tudi venci, ki so jih poslali Enotni sindikati, komunistična partija za Tržaško ozemlje, SIAU, demokratično časopisje, fronta za neodvisnost, zveza antifašistične mladine itd.

Na čelu sprevoda so bili predstavniki Zveze enotnih sindikatov s svojo zastavo, katerim so sledili člani raznih demokratičnih organizacij, ki so nosili vence.

Ko je prispel sprevod do trga pred bolnico, ga je skušal ustaviti inšpektor civilne policije in izjavil, da ima nalog, ki prepoveduje, da bi se razvil sprevod po ulici Carducci in kazal, naj se gredo po ulici Parini.

Ker se ljudstvo ni hotelo pokoriti temu izzivalnemu povelju, sta dva kamiona civilne policije zaprla ulico Carducci ter hotela preprečiti prehod ljudstva, ki se je pa odločno uprlo temu poizkusu ter odločno nadaljevalo pot. Videč, da jim tudi ta nakana ni uspela, sta se kamiona umaknila. Seveda niso manjkali komentarji navzočih, ki so ostro kritizirali postopanje civilne policije, katera ne more prikriti niti ob takih trenutkih svojega resničnega porekla. Pohvaliti moramo pri tem zlasti naše žene, ki se niso dale ustrahovati od policajev, temveč jim odločno povedale, kar jim gre.

Ko je sprevod že prispel na Sentjakobski trg, so bile množice, ki so spremljale tov. Planiška na njegovi zadnji poti še vedno v ulici Carducci.

Po končanih cerkvenih obredih je spregovoril v italijanščini *tov. Petronio,*

Za njim je izpregovoril v slovenščini *tov. Godina,* ki je dejal:

«Tov. Planinšek! Danes se s tvojo družino in prijatelji z žalostjo, toda še z večjo borbenostjo poslavljamo od tebe. Tvoja smrt ni na žalost edini primer, niti ni to samo slučaj na našem ozemlju. Takih zločinov je naše ljudstvo že vajeno; dokazalo pa je, da se je skozi borbo naučilo z borbenostjo prenašati take žrtve in gorje. Vemo, da nisi padel po nesrečnem naključju, temveč, da se skriva za tem dogodkom zločinska roka, ki jo podpirajo tukajšnji varnostni organi. Ker si bil izmed tistih delavcev, ki se danes odločno borijo za svoje pravice in si kot tak prispeval k skupni borbi, si padel. Danes, ko se poslavljamo od tebe, žrtve zločinske roke, je naše slovo prepojeno z borbenostjo. Obljubljamo ti, da bomo svojo borbo nadaljevali do take zmage, ki si jo delavstvo zasluži. Niti razpusti tovarniških odborov, niti procesi proti antifašistom, ne bodo mogli preprečiti naše zmagovite poti, ker dobro vemo, da bi hoteli zločinci s takimi akcijami odvrniti poglede lačne množice od najvažnejšega gospodarskega problema.

Ponovno ti obljubljamo, da bomo tvoje delo nadaljevali do takega konca, ki si ga delavstvo želi in zasluži. Slava Ti, tovariš Planinšek!

Preden so krsto, ki so jo ves čas sprevoda nosili njegovi stanovski tovariši in ki je bila odeta v rdečo zastavo, odpeljali na pokopališče, je tov. Planinšku v slovo zaigrala godba Rinaldi žalostinko. Tržaške demokratične množice so vzdolž Istrske ulice v ogromnem številu poslednjič pozdravile padlega tovariša.

* * *

Izvedeli smo, da je višje šolsko nadzorništvo izdalo nalog, v katerem je strogo prepovedalo, da bi se otroci slovenskih šol pri Sv. Jakobu udeležili pogreba svojega sorojaka ter je ukazalo, da morajo biti vsi učenci pri pouku.

Do sedaj ni izdalo prav isto šolsko nadzorništvo prav nobenega podobnega ukaza za dijake italijanskih šol, ki so že večkrat celo izostali iz šole, da so se lahko udeležili šovinističnih manifestacij, večkrat pa imeli prav zato tudi pouka prost dan.

Sedanji oblastniki v Trstu postopajo torej podobno kakor fašisti. Nič čudnega! Slovenci bomo zato tembolj znali ceniti svobodo in oblast, ki si jo bomo priborili tako, da bomo s temi imperialističnimi predstavniki pomedli mnogo temeljiteje kot smo to storili s fašisti, tako da bodo odleteli vseh tistih osem tisoč petsto kilometrov daleč, od kjer so doma.

Vojmir, Destradi in Rizzotti oproščeni

Potem ko je sodni urad «ugotovil» ime in stanovanje tov. Vojmirja, se je v njegovi prisotnosti začela, oziroma nadaljevala razprava proti sindikalistom, katero je prišlo poslušat toliko ljudi, da je bila sodna dvorana prenajmajhna. Kot tov. Destradi in Rizzoti je tudi tov. Vojmir izjavil, da se ne čuti krivega dejanja, ki mu ga očita obtožnica, češ da je nasilno in z grožnjami vdri v ladjedelnico Sv. Marka.

Takoj na začetku razprave je odvetnik Tončič opozoril predsednika sodišča majorja Bayliss, da bo kot jurist prečital opombo, s katero bo dokazal, da to sodišče ni upravičeno soditi v tej razpravi. Major Bayliss se je temu na vse načine upiral in ponavljal, da je sodišče pristojno soditi katero koli dejanje, s katerim je obtoženec kršil proglase, ki jih je izdala vojaška uprava. Vsako razpravljanje o kompetentnosti sodišča bi lahko zdrknilo na politiko. Kar pa je po zatrdilu samega majorja on na vse načine zadnje 2 leti skušal odvrniti politiki z razprav, čeprav se mu ni to docela posrečilo zaradi odvetnikov. Toda po odgovorih odvetnika dr. Tončiča, ki je poudaril, da je današnja razprava drugačne narave kot prejšnje katere je major sodil, se je predsednik sodišča vdal, in dovolil zagovorniku, da je prečital svoj predlog.

V tem predlogu je odvetnik še enkrat poudaril, da se ne strinja z razsodbo majorja Baylissa pri neki razpravi letošnjega januarja, ko je tedaj major prav tako odbil vse predloge obrambe in poudaril, da imajo vojaška poveljstva v anglo-ameriški coni Tržaškega ozemlja v smislu mirovne pogodbe z Italijo: a) pravico izdajati proglase in naredbe in b) vzdrževati vojaška sodišča, ki so že delovala do 15. septembra 1947. Dr. Tončič je omenil, da mu je tukajšnji tisk takrat, ko je on poudaril, na januarski razpravi o nekompetentnosti vojaških sodišč, dal prav, z opazko, naj bi take predloge postavljal tudi glede jugoslovanske vojaške uprave na Tržaškem ozemlju. Odvetnik je poudaril, da resnici na ljubo, kaj takega ne more predložiti jugoslovanskim oblastem v njihovi coni, ker z razliko od angloameriških vojaških oblasti jugoslovansko vojaško poveljstvo, ki opravlja svoj del Tržaškega ozemlja v smislu mirovne pogodbe z Italijo ni do sedaj še ustanovilo vojaškega sodišča s takimi opolnomočji, kakor jih ima tukajšnje zavezniško vojaško sodišče. Odvetnik je dalje opozoril predsednika na njegovo izjavo, da so od 16. septembra 1947 dalje izgubila vojaška poveljstva z ratifikacijo mirovne pogodbe, pravico vršiti sodno oblast. Nobene točke mirovne pogodbe pa ne moremo tolmačiti v tem smislu, da bi lahko opravičili nadaljevanje vojnega stanja, saj je gen. Airey bil najbrže tudi takega mnenja, ko je v proglasu štev. 1 nadomestil prejšnje točke z novimi, ki upravičujejo vojaška sodišča soditi samo dejanja zagrešena proti angloameriškim vojaškim silam. V tukajšnjem primeru pa ni bilo zagrešeno dejanje proti kakemu proglasu, niti ni govora, da bi tovariši kršili javni red in mir.

Po krajšem odmoru je major Bayliss odgovoril zagovorniku. Še preden se je lotil odgovora s pravnega stališča je pohitel z izjavo, da je odločitev, ki jo bo izrekel, njegova osebna in da se ni z nobenim posvetoval zanjo. Hotel je pač poudariti, da je neodvisen sodnik.

Prva obtožilna priča je bil inž. Croveiti Ugo, ravnatelj tovarne strojev. Povedal je, da še ni ničesar urejenega glede sindikalnih shodov, ki se vršijo v tovarni. V splošnem pa ni bil nikdar prepovedan vstop v tovarno sindikalnim predstavnikom. Prav tako je povedal, da so še v teku pogajanja med delodajalci in sindikati glede normativne delovne pogodbe, o kateri seveda še vedno razpravljajo.

Sledila je cela vrsta čuvajev in vratarjev iz tovarne strojev, ladjedelnice Sv. Marka in ladjedelnice Sv. Roka. Vsi so povedali, kako so prišli sindikalni predstavniki v tovarno, čeprav so ravnateljstva izdala prepoved za vstop v tovarno kateri koli nezaposleni osebi. O nasilju in grožnjah, s katerimi naj bi Rizzotti, Destradi in Vojmir prisilili čuvaje, da jim dovolijo vstop v tovarniške prostore, ni prišlo nit besede iz ust teh prič.

Ko se je popoldne končalo zaslišavanje obtožilnih prič, je po kratkem premoru spregovoril odvetnik Tončič. V svojem govoru je poudaril, da je dosedanji potek razprave pokazal, da so trije obtoženi državljani sindikalni voditelji, ki so le kot taki prišli v tovarne, čeprav so obtoženi le kot navadni državljani. Dalje, da ni nobenega pravilnika, ki bi urejeval vprašanje sestankov v tovarnah, čeprav so v teku pogajanja za ureditev tega vprašanja in mezdnih vprašanj. Obtoženci so bili obtoženi, da so s silo in grožnjami izsilili vhod v tovarne, ker je bil ta prepovedan nezaposlenim. Ta obtožba pa ni bila dokazana. Noben čuvaj, se ni pritožil, da bi ga z grožnjami ali nasiljem prisilili do tega, da bi dovolil vstop obtožencem v tovarno. Zato je zagovornik predlagal, naj sodišče že sedaj ukine sodni postopek, ker obtoženi niso zagrešili dejanja, katerega jim očita obtožnica in ker dejanje, ki naj bi ga zagrešili

Čeprav se je tožilcu izmuznila obtožba iz rok, je vseeno še vztrajal na tem, da pomeni vstop obtožencev v tovarno kršitev volje čuvajev.

Po daljšem premoru po predlogu zagovornika odvetnika Tončiča se je tudi major Bayliss prepričal, da je vsa obtožba iz trte zvita in je tovariše oprostil, ker dejanje ni kaznivo.

SFORZA PRIZNAVA ZAHRBTNOST SVOJE POLITIKE

Ameriški pomorščaki proti Wall Streetu - Izjave italijanskega delavca o italijanski manjšini v FLRJ

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 7. — *V krogih Fronte so danes posebno komentirali zadnjo sejo črne vlade pri kateri je minister Sforza, kakor navaja uradno poročilo, «z listinami v rokah predočil, da je že od januarja t. l. polagal posebno pažnjo tržaškemu vprašanju».*

Sforzova izjava je vzbudila zanimanje tudi v rimskih diplomatskih krogih, ki se vprašujejo, katere listine ima v mislih Sforza. Ti krogi poudarjajo, da je Sforza sedaj priznal to, kar je na neki tiskovni konferenci izjavil jugoslovanski poslanik v Rimu Ivekovič in sicer, da se je Sforza v januarja t. l., ko se je pogajal po eni strani z njim, in ko je dajal visoko doneče izjave o potrebi sporazuma z Jugoslavijo, istočasno in tajno vodil pogajanja z ZDA, Francijo in Anglijo glede poteze, ki naj služi za bodoče volitve.

Volivno razpoloženje je vedno bolj napeto. Med tem ko bombardirajo ZDA italijanske volivce s pismi, kjer jih pozivajo naj volijo proti Fronti, je prejel tajnik italijanske splošne konfederacije dela Di Vittorio od združenja ameriških pomorščakov brzojavko, v kateri naglašajo zmago Fronte rekoč:

«Mi — voditelji združenja pomorščakov C. I. O. protestiramo proti imperializmu Wall Streeta in proti vmešavanju njegovih voditeljev v vaše volitve. Mi ameriški pomorščaki se borimo proti Marshallovemu načrtu in proti Trumanovi doktrini, ki bi v slučaju, če se bi izvajala, zatrla našo in vašo svobodo in onemogočila delovanje naših sindikatov. Italijanska ljudska fronta brami pravice delavstva in se bori za svetovni mir. Mi smo za svobodno in demokratično Italijo».

Današnja «Unità» je priobčila razgovor z demokristijanom Natale Garavinjem iz Ravenne, ki je nedavno kot član italijanske delegacije obiskal Istro in bil sprejet od maršala Tita. Na prošnjo naj poda nekatere izjave glede obrekovalne gonje, ki jo vodi desničarski tisk zaradi onih Italijanov, ki naj bi bili zaradi preganjanja zapustili svoje domove, je Garavini odgovoril:

«To je napačno; oni ki so zbežali iz Istre so osebe, ki so bodisi težko kompromitirane zaradi sodelovanja s fašisti, ali pa so bili pod vplivom propagande. Vsekakor nimajo ti ljudje nobenega povoda, da se bojijo Jugoslavije, zato bi jih jaz pozval, naj se brez obotavljanja vrnejo. Če bi jaz ne bil zaposlen, ne bi o tem dvakrat premišljal. Italijane v Istri spoštujejo in jih imajo radi ter uživajo vse svobošč.ne govora, tiska itd., in je laž, da so prisiljeni delati pod grožnjo strojnice. V Rovinju nisem videl več kakor 4 policiste».

Glede preganjanj, katerim naj bi bili izpostavljeni duhovniki, je tmenovani sindikalist odgovoril:

«Oni duhovniki, ki so bili obsojeni od jugoslovanskih sodišč so samo takšni, ki so sodelovali z vršijo brez vsake nadlege svoj poklic. Po cesti srečaš na vsak korak redovnike, duhovnike in sestre; cerkve, tako katoliške kakor tudi pravoslavne, pa so vedno polne vernikov. Povsod vlada polna svoboda veroizpovedih.

«Telepress» poroča, da bodo uradni krogi 16. t. m. neposredno pred volitvami objavili vsebino pisma, ki ga je poslal Truman potom Taylorja papežu. Rimski politični krogi smatrajo, da bo vladna koalicija, ko bo volivna borba na višku, priobčila to pismo, ki bo polno ameriških obljub, hkrati pa tudi groženj na račun italijanskih volivcev.

E. MILIČ

Sporazum med FLRJ in Italijo o pomilostitvi državljanov

BEOGRAD, 7. — **«ATI» poroča, da sta se jugoslovanska in italijanska vlada dogovorili, da bosta pomilostili vse one jugoslovanske, odnosno italijanske državljane, ki so bili obsojeni od civilnih in vojaških sodišč obeh držav oziroma proti katerim je v teku sodno postopanje in so v zaporu.**

Amnestija se nanaša tudi na one osebe, ki imajo pravico opcije za italijansko ali jugoslovansko državljanstvo. Obe vladi sta izrazili tudi željo, da bi dosegli enak sporazum tudi v Svobodnim tržaškim ozemljem in siser tako v korist jugoslovanskih, kakor tudi italijanskih državljanov.

Na podlagi sklenjenega dogovora med Jugoslavijo in Italijo je prezidij jugoslovanske ljudske skupščine objavil amnestijo za vse obsojence, ki so italijanski državljani in ki so bili obsojeni od jugoslovanskih civilnih ali vojaških sodišč na katero koli kazen, razen na zaplembo premoženja. Amnestija se nanaša tudi na vse one obsojence italijanske narodnosti, ki imajo pravico do opcije in ki se želijo poslužiti te pravice. V kolikor so obsojenci že plačali denarne kazni, jim plačani zneski ne bodo povrnjeni.

Benešev govor na proslavi 600 letnice prve slovanske univerze

PRAGA, 7. — *Danes so v Pragi slovesno proslavili 600-letnico Karlove univerze, ki je najstarejša univerza v Srednji Evropi. Ob tej priliki je predsednik Beneš izročil rektorju univerze novo bulo v zameno znamenite zlate bule, ki so jo odnesli nacisti.*

Predsednik Beneš je pri tem izjavil med drugim:

«Po treh letih najstrašnejše vojne v zgodovini človeštva, ni še med narodi in državami zavladal mir, ki ga vsi iz dna srca tako želimo.» Predsednik je nato govoril o zgodovini univerze, ki je šla preko številnih razgibanih razdobij. Poudaril je nato, da je bila Karlova univerza vedno zibelka svobode, ki bo tudi v bodoče vodila v srečno prihodnost.

Govoril je nato v imenu vseh predstavnikov inozemskih univerz rektor Sorbonske univerze Jean Serralh, ki je med drugim dejal:

Za njim je govoril predsednik svetovne dijaške zveze Grohman in sporočil pozdrav dijakov vseh držav sveta. Nato so še delegati drugih univerz sporočili svoje pozdrave in slovesnost se je zaključila ob petju češkoslovaške državne himne.

Što se babi htilo, to se babi snilo

Najprej je 3. t. m. De Gasperijev «Giornale di Trieste» objavil nekakšen opomin istrskega CLN-a vsem «tistim Istranom, ki zapuščajo svojo zemljo, da ne prekoračijo demarkacijske črte pri Miljah, ker jo kontrolirajo komunistični elementi in ker je nastanjena z nezaupljivim ljudstvom...» itd. Seveda vse zaradi tega, ker po jezuitskih željah CLN-a in njegovega glasila, ljudje v trumah bežijo iz Istre v Trst.

Sinoči pa je De Gasperijev večernik objavil vest — prav tako jezuitske agencije Astra iz Kopra, da so jugoslovanske oblasti sklenile zapreti mejo med obema conama Tržaškega ozemlja v ponedeljek, seveda prav tako zaradi «množičnega bežanja».

Naše istrsko ljudstvo imenuje podobna početja jezuitskih lažnivcev s prelepim narodnim pregovorom, ki se glasi: «Što se babi htilo, to se babi snilo».

De Gasperijevi in papeževi podrepniki pisarijo pač o tem, kar jim ukažejo njihovi gospodarji z one strani velike luže. Tržačani pa, ki hodijo po Trstu in iz Trsta v Koper gledajo in vidijo, kje je laž in zakaj je laž.

Prenehanje vojaške uprave v uradih občine in cone

TRST, 7. (AIS) — Zavezniška vojaška uprava je sklenila po skrbnem proučavanju — kot prvi korak do razširjenja civilne uprave v upravi anglo-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja — ukiniti urad conskega komisarja in vse občinske urade, ki so zasedeni po častnikih zavezniške vojaške uprave z izjemo uradov občine Milje.

Ta reorganizacija bo stopila v veljavo od 12. aprila 1948 9 ure, ko bodo zavezniške zastave snete s prefekture in z vseh občinskih hiš občin z izjemo Milj.

S tem datumom bo začel poslovati nov urad, imenovan «Urad krajevne uprave» v Ljudskem domu pod nadzorstvom direktorja za civilne zadeve. Glavna naloga «Urada krajevne uprave» bo posredovati zvezo med funkcionarji cone, občine in zavezniške vojaške uprave.

Pod vodstvom reorganizacijo bo prevzel podpolkovnik Gardner posle namestnika direktorja javne varnosti (civilne zadeve), sedanji namestnik direktorja javne varnosti pa bo posloval kot namestnik direktorja javne varnosti (policijske zadeve).

Namestnik direktorja javne varnosti (civilne zadeve) bo prevzel posle, ki jih je dosedaj vršil conski komisar (prošnje za zborovanja, dodelitev športnih prostorov itd.).

Prošnje za prireditve sestankov in dr. v mestu Trstu bo tudi v bodoče kot običajno predložiti glavnemu stanu conske policije v Trstu, ki bo tudi še nadalje imel svoje urade na prefekturi. Prošnje za dovoljenje sestankov v vseh drugih delih anglo-ameriškega področja izven mesta bo predložiti najbližji policijski postaji.

Po tej reorganizaciji bodo prevzeli predsedniki cone in občine v okviru tozadevnih uprav dolžnosti raznih funkcij krajevne uprave, ki so spadali pred tem v pristojnost conskega komisarja, z izjemo funkcij, ki spadajo neposredno v pristojnost javne varnosti.

Nota zaradi incidenta pri Dragi

WASHINGTON, 7. — Vlada ZDA očita v posebni noti Jugoslaviji, da je zagrešila vrsto «očitnih prekršitev» na meji med jugoslovansko in angleško-ameriško cono na Tržaškem ozemlju.

Kakor smo svoječasno poročali, so se pripetili ti dogodki na jugoslovanskem ozemlju, ne pa ne angloameriškem, kot trdi nota.

„Polkovnik" Fonda se nas boji...

Danes bo imel «polk.» Fonda, kakor javlja «Voce libera» (kdo pa drugi!) «pomenek» glede vprašanja osvoboditve Trsta 1. maja 1945, na katerega pa vabi samo «italijanske in inozemske novinarje, ki se tukaj nahajajo».

Ugotavljamo:

1. *«Polkovnik» Fonda ignorira obstoj tukajšnjih slovenskih novinarjev v Trstu in s tem postopa kakor so postopali fašisti.*
2. *«Polkovnik» Fonda se prav gotovo boji, da ga ne bi kateri izmed tukajšnjih slovenskih novinarjev, ki natančno poznajo potek osvoboditve Trsta, spravil v zadrego... pri «izmenjavi misli».*

Naj si «polkovnik» Fonda zapomni, da s takim postopanjem ne bo zbrisal slovenskega življa v Trstu, še manj pa tržaških slovenskih novinarjev.

ZSSR ni še odgovorila

WASHINGTON, 7. (AFP) — **Namestnik državnega tajnika Lowett je danes izjavil, da Sovjetska zveza še ni dala nobenega odgovora glede tristranskega predloga o Trstu.**

TRŽAŠKI DNEVNIK

Delavci, kmetje!

«Delavsko kmečka enotnost» *je vaše glasilo, je edini slovenski sindikalni list na Tržaškem ozemlju, ki obravnava vsa vprašanja v zvezi z vašim gospodarskim položajem spremlja vašo borbo za zboljšanje življenjskih pogojev in proti brezposelnosti ter odločno brani vse vaše pravice.*

Kmetje!

List zagovarja tudi vaše interese, bori se proti izkoriščanju kmečkega delovnega ljudstva, proti novim davčnim in raznim drugim bremenom. V prilogi «Naša gruda» pa boste razen tega našli obilo nasvetov, kako izboljšati vaše kmetijstvo. Poleg tega prinaša list še druge zanimive članke.

Naročajte se na list in dopisujte vanj, pomagajte mu, da se bo spopolnil in postal resničen prijatelj in svetovalec vsakega delovnega človeka.

Enotni sindikati razpisujejo ob prvomajskem tekmovanju do 30. aprila lepe knjižne nagrade onim, ki bodo naš list najbolj uspešno širili. Nagrajene bodo tri vasi, ki bodo dale največ naročnikov, in trije tovariši, ki se bodo pri širjenju lista najbolj izkazali.

Naročajte list pri sindikalnih zaupnikih.

Čitajte in širite DELAVSKO KMEČKO ENOTNOST!

Zveza enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja

Mladina se bori za prehodno zastavico

V okviru svetovnega mladinskega tedna je bilo tudi tekmovanje, ki je pokazalo kateri okraj ima največ telovadcev za prvi maj. Po pregledu podatkov je mestni odbor ZAM podaril prehodno zastavico mladini nabrežinskega okraja, kateri je uspelo mobilizirati za prvomajske vaje največ telovadcev. Ker pa bo mladina lahko obdržala zastavico samo en teden in je še do prvomajskega nastopa 4 tedne časa, ima še marsikateri okraj možnost priboriti si zastavico.

Zato je dolžnost mladine, da pospeši svoje napore ter tako prispeva k resnično veličastni prvomajski manifestaciji, ki bo manifestacija vseh demokratičnih sil v borbi za svoje zahteve. Geslo: «Vsak mladi antifašist — telovadec za prvi maj!», ki ga je mladina napisala na prehodno zastavico, naj bo vzpodbuda vsej mladini v njenih pripravah za prvi maj.

Koncert pevskega zbora slovenske gimnazije iz Kopra

Jutri 9. t. m. ob 20.30 bo nastopil v Kinu ob morju pevski zbor slovenske gimnazije iz Kopra.

V programu bodo dela M. Pirnika, Matičiča, Adamiča, Mokranjca, Marolta in Šivica. Spored obsega tri dele: partizanske, umetne in narodne pesmi.

Zbor vodi tov. prof Ostrovška Josip in šteje 85 mladih istrskih nadarjenih grl od 12 do 17 let.

Ob sedmi po tržaški uri bo zbor nastopil v tržaškem radiu s polurnim programom.

Vabimo k udeležbi tudi ljudstvo Istre, ker bo za povratek na razpolago barka «Levante», ki bo odplula iz Trsta ob 11 uri zvečer.

Peki zahtevajo začetek pogajanj za novo mezdno pogodbo

Kruh se ne sme podražiti zaradi zvišanja mezd

Ali bo res potrebno, da pekovski pomočniki prisilijo delodajalce s stavko, da začno s pogajanji, katere zavlačujejo že skoraj tri mesece?

Skoraj tri mesece je, odkar so pekovski pomočniki predložili svojim delodajalcem zahtevo za sklenitev novega mezdnega sporazuma ali mezdne pogodbe. Od takrat pa do danes se delodajalci še niso odločili, da bi začeli zadevne razgovore s sindikalno organizacijo.

Na včerajšnji skupščini so zato pekovski pomočniki odločili, da bodo sporočili Zvezi pekov svojo željo, da se pogajanja za sklenitev nove mezdne pogodbe začno tekom enega tedna. Ako se to ne bi zgodilo, bodo pekovski pomočniki na prihodnji skupščini podvzeli tiste korake, s katerimi bodo lahko prisilili delodajalce, da bodo pričeli pogajanja.

Na vsak način pa pekovski pomočniki že v naprej opozarjajo, da so nasprotni vsakemu povišanju cene kruha, ker delodajalci že sedaj dovolj zaslužijo. To opozorilo pekovskih pomočnikov tako že v naprej demantira sleherne izgovore delodajalcev, češ da morajo povišati ceno kruhu zaradi delavskih zahtev po zvišanju mezd.

Široka javnost, ki pozna tako, kdo je krivec in kdo ni, bo s simpatijami in drugače podprla pekovske namešćence, da dosežejo uresničenje svojih upravičenih zahtev.

Podlo špekuliranje

Pred dnevi je tukajšnji radio sporočil, da bodo vojnim povratnikom delili pakete. V ta namen naj bi se zglasili na uradu v ul. Brunner.

Tudi M. J., ki je preživela precej časa v koncentracijskem taborišču v Mathausenu in v Dachau-u, je upala, da bo deležna tega darila. Medtem ko je na uradu pokazala izkaznico kot politična preganjanka, jo je vratar vprašal, ali je Jugoslovanka. Ko mu je to zanikala, jo je nadalje vprašal, ali si želi Jugoslavije. Bivša internirankа mu je odgovorila, da je demokratinja, ki si želi miru ter da se zato skupno bori z drugimi, pa naj bi to bili Italijani ali Slovani.

Ta odgovor je vratarja najbrže spravil iz ravnotežja. Tovarišici je odgovoril, da ne bo ničesar dosegla na uradu. Če pa bi hotela kaj, naj bi šla na urad v ulico Giulia, kjer bi baje morala nekaj podpisati za demokristjansko stranko, kakor je v naglici izbrbral šovinist.

Interniranki pa se je tako podlo špekuliranje zagnusilo in se je enostavno zahvalila za paket in šla svojo pot dalje.

Demagoške besede in dejanja

O tržaškem vprašanju bo odločalo ljudstvo samo, ne pa slamnati možje, ki bi ga radi predstavljali

Včeraj ob 2 uri je napravil general Airey uraden obisk na občini. Po načinu, kako je bil ta obisk organiziran, bi se dalo soditi, da naj bi tudi to služilo v podkrepitev majavih De Gasperijevih položajev pri bližnjih volitvah.

Predsednik občine Miani se je zahvalil generalu za njegovo poročilo o političnem položaju Tržaškega ozemlja, ki ga je poslal na OZN in katero je po njegovem mnenju pripravilo zapadne velesile do tega, da so predlagale ponovno priključitev Trsta k «materi Italiji». Obenem je izrazil željo, da bi se vsi Italijani iz Julijske Benečije vrnili pod Italijo.

Za odvetnikom Mianijem je govoril predsednik občinskega sveta Forti in nato še svetnik Lago, ki sta izrazila dobrodošlico v imenu «resnično italijanskega prebivalstva Trsta», ter pozivala generala Aireya, da naj «reši še Istro, Reko in Zader, proti katerim se barbarsko postopa».

V svojem odgovoru se je general Airey zahvalil za pozdrave in povedal, da je imel pri svojem bivanju tukaj dovolj možnosti za proučitev posebnega položaja Trsta in njegovih prilik. Po njegovem mnenju bodo z vrnitvijo Tržaškega ozemlja Italiji «zadostili pravici in miru». Vendar je pristavil, da bo treba še nekaj časa počakati, preden se bo stvar dokončno uredila.

Kako si gospodje pri občini zamišljajo rešitev Tržaškega vprašanja, je znana stvar. Znano je tudi stališče demokratičnega tržaškega ljudstva, kateremu pa ne pustijo do besede, da bi še bolj nedvoumno izrazilo svoje mnenje. Sicer pa izjave občinskih svetnikov ne morejo predstavljati volje prebivalstva, ker jih ni postavilo na oblast ljudstvo, ampak tuja vojaška uprava, ki še vedno brani ljudskim zastopnikom udeležbo pri krajevni upravi.

Če se generalu Aireyu in tistim, v katerih imenu tukaj vlada, res pri srcu «blagostanje in prospeh vseh slojev tržaškega prebivalstva», zakaj odrekajo ljudskim zastopnikom vstop v občinski in consk: svet?

Pravična in trajna ureditev tržaškega vprašanja je mogoča le s sodelovanjem in pristankom ljudstva, ne pa mimo njega ali pa celo proti njegovi volji. To je demokracija, gospodje! Vse drugo so le demagoške fraze, ki pa jim ljudstvo več **ne** verjame.

Res jo ljubil je zelo, toda...

njena ljubezen je splahnela obenem z njegovim denarjem

Pred nekaj mesoci je tudi Anton Zorič, doma nekje iz Slovenije, nasedel tuji propagandi, ki mu je obetala med in mleko, če zapusti domačo zemljo ter se je preselil v Trst. Da bi ne prišel praznih rok je vnovčil vse, za kar je mogel dobiti kupca in tako nabral okrog 220.000 lir, ki naj bi mu po njegovem mnenju zadostovale za vstop v novo življenje v velikem obmorskem mestu.

Toda napravil je račun brez krčmarja, ali v tem slučaju brez...

Komaj 22-letni mladenič je srečal že takoj prve dni na tržaških ulicah eno tistih «nežnih bitij», ki znajo svojo nežnost izrabiti tako, da zapovedujejo «močnemu spolu» in da živijo na račun pisane mestne družbe. To bitje je bila 19-letna Tržačanka Manfalda Cavek, v katero se je Zorič zaljubil do ušes in ji je obljubil, da se bosta vzela.

Za začetek sta sklenila, da si bosta najela začasno sobo in res sta si spletla svoje gnezdo v neki hotelski sobi v ul. Diaz. Prve tri mesece, dokler je trajala Zoričeva rezerva denarja, je šlo vse v redu in mlada golobčka sta živela v najlepšem soglasju. Toda denar je naglo kopnel in po treh mesecih je postal tudi Anton «suh» ter ni mogel več ugoditi kapricam ljubljenega bitja. Kakor se po navadi zgodi v podobnih primerih, sta se začela mlada dva vedno pogosteje prepirati med seboj in prejšnji večer sta se tako hudo sprla, da se je zatekla deklica po pomoč k policiji.

Sicer sta se zaljubljenca ob prihodu policije zopet spoprijaznila in je Mafalda obljubila Antonu, da bo poskrbela za nekaj denarja od kjer koli. Vendar pa je moral Zorič kljub temu zapustiti hotelsko sobo in se preseliti v bornejše prenočišče v ul. Gaspar Gozzi 5, kjer je ljudsko prenočišče.

Žganje so tihotapili

Predvčerajšnjim okrog 15.40 je policija ustavila na bazovski cesti v bližini Faccanonijevega kamnoloma Ernesta Krta iz Trsta, ki je imel pri sebi 22 litrov žganja tihotapskega izvora.

Istega dneva okrog 18 ure pa so na podlagi ovadbe tretje osebe odšli še v ul. Giulia 102 in zaplenili nadaljnjih 20 litrov žganja pri Danilu Pertotu. V obeh primerih so žganje zaplenili in oba lastnika prijavili sodniji za plačilo globe.

Igrala sta se z ročno bombo

Dne 6. t. m. ob 16 uri se je pri vojaških vajah pri Tržiču ponesrečil podčastnik javne varnosti Maggio Rosalino. Zdrsnil je namreč z motociklom na mokrem cestnem tlaku ter se potolkel desno roko.

Istega dne sta si na nekem polju pri Ronkah prizadela težje poškodbe po celem telesu 12-letni Devetta Mario in 11-letni Dert Klavdij, ki sta z neprevidnim igranjem povzročila eksplozijo neke zapuščene ročne bombe. Zdraviti se bosta morala kakih 30 do 70 dni.

Stari grešniki obsojeni na visoke kazni

V ponedeljek se je pred okrožnim sodiščem začela sodna razprava proti Viljemu Krizmančiču, Cirilu Ribariču, Antonu Cupu, Jurju Becchiju, Stanislavu Zubraniču, Josipu Cavalieriju, Ani Germanisevi, poročeni Bonucchi in Jordanu Vrachettiju. Razen zadnjega obtoženca, katerega je sodišče sodilo v odsotnosti, so bili vsi ostali obtoženci prisotni na zatožni klopi.

Prvi štirje so stari špecialisti v tatvinah. Zagovarjati so se morali zaradi tatvine, ki so zagrešili v skladišču v ul. Corridoni 13, kjer imajo spravljeno blago prodajalci, ki prodajajo na vozičkih. Iz tega skladišča so omenjeni štirje vrabci odnesli razno tekstilno in galanterijsko blago. Poleg tega so se morali zagovarjati zaradi tatvine radijskega aparata znamke Magnadine, platnenih belih jopičev za natakarje, dveh naminih prtov, raznih živil in drugih življenjskih potrebščin. Vse to so nakradli iz neke gostilne v ul. Massimo D'Azeglio. Poleg tega vsega so imeli še Ribarič in Cupo na vesti poskus nameravane tatvine v manufakturno trgovino v ul. XXX. Ottobre 14.

Peti obtoženec Zubranič se je moral zagovarjati, ker je skrival Cupa, potem ko ga je policija zaradi izvršenih tatvin iskala. Ostali trije obtoženci pa so se morali zagovarjati, ker so bili obtoženi, da so neprevidno nakupili del ukradenega blaga. Po govoru državnega tožilca in dveh odvetnikov zagovornikov, je bila razprava zaradi kasne ure odgodena na včeraj zjutraj.

Včeraj je sodišče po končanih govorih odvetnikov zagovornikov spoznalo obtožence za krive dejanj, katere jim je očitala obtožnica in obsodilo Križmančiča in Cupa na 5 let in 3 mesece ječe in še posebej na 6 mesecev zapora, ter končno na plačilo 36.000 lir globe. Ribarič je bil obsojen na 3 leta ječe, 6 mesecev zapora in 20.000 lir globe, Becchi na 4 leta, 6 mesecev ječe in 30.000 lir globe. Zubranič na 3 mesece ječe, Cavalieri na 3 mesece ječe in 3000 lir globe. Razen tega bodo morali Križmančič, Ribarič in Cupo plačati 17.000 lir stroškov oškodovani stranki in na povračilo stroškov, kar pa bo sodišče pozneje odločilo. Cupa so označili kot starega kriminalca, in mu zato po prestani kazni določili prisilno bivanje v neki poljedelski koloniji.

Pionirji za partizanski kongres

Pionirji, zavedajoč se žrtev svojih očetov med narodno osvobodilno vojno stoje trdno ob strani tržaških partizanov in tekmujejo med seboj v nabiranju fondov za partizanski kongres z raznimi kulturnimi prireditvami.

Do sedaj je bilo oddano Zvezi 3.278 lir, katere so darovali pionirji Padrič, Bazovice in Gropade, medtem ko so pionirji iz Rocola, Lonjera in Katinare nabrali 6.744 lir.

Primorski partizani se zahvaljujejo in obljubljajo svojim mladim tovarišem, da jih bodo vedno pripravljeni braniti.

Seja občinskega sveta

Občinski svet je na svoji sinočnji seji v glavnem obravnaval načrt o javnih delih, o katerem je bilo govora že na prejšnji seji. Inž. Forti je poudaril, da ne ve, pod kakšnim kriterijem je vojaška uprava označila dela za «nujna». Poudaril je, da po njegovem pojmovanju spadajo med javna dela gradnja stanovanj, obnova teh, vzdrževanje pristanišča in zdravstveno področje. Razni svetniki so še poudarjali, kaj bi bilo treba označiti «kot nujno potrebne» javna dela. Svetnik Rinaldini je sporočil, da bi bila neka tržaška družba, ki ima na razpolago vse potrebne stroje, pripravljena postaviti v Trstu tobačno tovarno. Finančni oddelek vojaške uprave ovira uresničenje tega načrta.

Policija na lovu za tihotapci

Policija davčnega oddelka se je zadnje tedne vrgla s posebno vnemo na zasledovanje tobačnih črnoborzijancev. Ceprav ni slišati zadnje čase, da bi se bavili policaji sami s to precej donosno trgovino, vendar je bilo na tržišču vedno dovolj cigaret in tobaka na zalogi.

Tako so v soboto napravili preiskavo v skladišču Petra Aldisija v ul. R. Manna št. 3, kjer so po precej dolgem iskanju našli 20320 jugoslovanskih in 27.970 ameriških cigaret. Zaplenili so vso to čedno zalogo in pridržali v zaporu gospodarja Aldisija, njegovega brata Rudolfa ter nekega Softiča Marka, ki so zapleteni v to tihotapsko trgovino.

V nedeljo je policija našla na Nabrežini, v vlaku, ki je prihajal iz Italije, 18 kg tobačnega listja in 100 tisoč zavojčkov cigaretnega papirja. Tukaj se ni nikdo javil kot lastnik najdenega blaga in ga je policija brez nadaljnjega zaplenila. Sedaj vodijo preiskavo, kdo je skrivnostni tihotapec.

Urnik parnikov Trst - Koper - Piran

Luško poveljstvo je zaradi večjega poletnega prometa sklenilo, da spremeni dosedanji vozni red parnikov, ki vršijo prevoz potnikov iz istrskega okrožja v Trst. Uvedla je tudi nedeljsko vožnjo za parnika «Vida» in «Trieste».

Vozni red parnika «Vida» ob delavnikih: odhod iz Pirana ob 4.45 (sončni čas), prihod v Izolo ob 5.15, odhod ob 5.20, prihod v Trst ob 7.10 (tržaški čas). Odhod iz Trsta ob 12 (tržaški čas), prihod v Izolo ob 11.55 (sončni čas), odhod iz Izole ob 12, prihod v Piran ob 12.30, odhod iz Pirana ob 13, prihod v Izolo ob 13.30, odhod iz Izole ob 13.35, prihod v Koper ob 13.55, odhod iz Kopra ob 14, prihod v Trst ob 16.45 (tržaški čas). Odhod iz Trsta ob 18.15, prihod v Izolo ob 18.05, odhod iz Izole ob 18.10, prihod v Piran ob 18.40.

Vozni red parnika «Trieste» ob delavnikih: odhod iz Novigrada ob 4.35 (sončni čas), prihod v Umag ob 5.35, odhod iz Umaga ob 5.40, prihod v Salvore ob 6.15, odhod iz Salvore ob 6.20, prihod v Piran ob 6.55. Odhod iz Pirana ob 7, prihod v Izolo ob 7.35, odhod iz Izole ob 7.40, prihod v Koper ob 8.10, odhod iz Kopra ob 8.15, prihod v Trst ob 10.10. Odhod iz Trsta ob 14.10 (tržaški čas), prihod v Koper ob 14.05 (sončni čas), odhod iz Kopra ob 14.10, prihod v Izolo ob 14.40, odhod iz Izole ob 14.45, prihod v Piran ob 15.20, odhod iz Pirana ob 15.25, prihod v Salvore ob 16, odhod iz Salvore ob 16.05, prihod v Umag ob 16.40, odhod iz Umaga ob 16.45, prihod v Novigrad ob 17.55.

Parnik «Italia», odhodi iz Kopra po sončni uri: ob 5, 7.45, 12.45, 15.45; iz Trsta po tržaški uri: ob 7, 12.05, 15.45, 18.

Parnik «Italia» ob praznikih. Iz Kopra po sončni uri: ob 5.30, 7.45, 12, in ob 15.45; iz Trsta po tržaški uri ob 7.30, 11.30, 14.15 in ob 18.

Vozni red parnika «Vida» ob praznikih: Odhod iz Pirana ob 9.15 (sončni čas), prihod v Izolo ob 9.50, odhod iz Izole ob 9.55, prihod v Trst ob 11.50 (tržaška ura). Odhod iz Trsta ob 18, prihod v Izolo ob 18 (sončna ura), odhod iz Izole ob 18.05, prihod v Piran ob 18.40.

Vozni red parnika «Trieste» ob praznikih: odhod iz Novigrada ob 7 (sončni čas), prihod v Umag ob 8, odhod iz Umaga ob 8.05, prihod v Piran ob 9.10, odhod iz Pirana ob 9.15, prihod v Izolo ob 9.50, odhod iz Izole ob 9.55, prihod v Trst ob 11.50 (tržaška ura). Odhod iz Trsta ob 18, prihod v Izolo ob 18 (sončna ura), odhod iz Izole ob 18.05, prihod v Piran ob 18.40, odhod iz Pirana ob 18.45, prihod v Umag ob 19.45, odhod iz Umaga ob 19.50, prihod v Novigrad ob 20.50.

Danes 8. t. m. je predviden prihod v koprsko pristanišče parnika «Vettor Pisani», last družbe «Istria-Trieste». Parnik bo vršil prevoz potnikov med Trstom in istrskim okrožjem. Vozni red in urnik bomo objavili v eni prihodnjih številk.

Parnik «Trieste» bo pričel z rednimi vožnjami ob praznikih 11. t. m.

KOLEDAR

Četrtek 8. aprila
Albert, Vašek
Sonce vzhaja ob 5.28, zahaja ob 18.44. Dolžina dneva 13.16. Luna vzhaja ob 5.25, zahaja ob 17.37.

Jutri 9. aprila
Ljubomir, Marina

Spominski dnevi

1945 so bile pokrajine Kosovo in Metohija, Sandžak ter Vojvodina priključene federalni Srbiji.

RAZNO

Razdeljevanje birovega drožja (trebe). Danes od št. 1 do 29, petek od 30 do 65 ter za Bazovico, sobota od 66 do 100 ter za Piščance, nedelja za Domjo. Vse odjemalce naprošamo, da se drže reda in točnosti.

ENOTNI SINDIKATI

Tovarniška zadruga Enotnih sindikatov sporoča vsem delavcem, da je dospela nova pošiljka spodaj navedenih oblačil: moške obleke, dežni plašči, hlače, športni jopiči, velika izbira moškega in ženskega blaga, kakor tudi moških, ženskih in otroških čevljev po tovarniški ceni. Nadaljuje se prodaja velike izbire moškega in ženskega perila, nogavic, robcev itd.

Zadruga prodaja na 4 mesečne obroke. Delavci spomnite se: *Tovarniška zadruga ES, ul. Zonta 2.*

Ker je Zvezi enotnih sindikatov nemogoče, da bi se vsakemu posebej zahvalila, se s tem zahvaljuje vsem strankam in organizacijam, ki so se udeležili pogreba sindikalista Boleslava Planinška, katerega so zločinci umorili 3. t. m.

Tiskovni urad. Jutri v petek bo ob 17.30 na sedežu v ul. Imbriani 5 običajna seja tiskovnih referentov upravnih in tovarniških odborov.

Tiskovni urad ES. Danes ob 17.30 bo v ul. Imbriani 5 seja tiskovnih referentov tovarniških in upravnih odborov.

ZPP

ZVEZA PRIMORSKIH PARTIZANOV vabi vse demokrate našega ozemlja, da po svojih močeh prispevajo k stroškom za bodoči partizanski kongres. Prispevki naj se pošiljajo na krajevne odbore ZPP.

Zveza primorskih partizanov vabi vse svoje pevce na vajo, ki bodo danes ob 19.30 v prostorih K. K. Kraljiča. Prosimo točnosti in polnoštevilne udeležbe.

ŠOLSTVO

Vodstvo Slovenskega dijaškega doma v Trstu vabi starše svojih gojencev in gojenk na IV. roditeljski sestanek, ki bo v nedeljo dne 11. aprila ob 9 dopoldne v prostorih dijaškega doma.

KONFERENCE OF

V okviru O.F. — IV. okraja bo v petek 9. t. m. ob 20.30 v dvorani Kulturnega krožka «P. Tomažič» slovensko predavanje. Po predavanju bodo tovariši pevskega zbora «Ivan Cankar» poročali o njihovi turneji v Jugoslaviji. Vabljeni so vsi Slovenci IV. okraja in člani prosvetnega društva «Ivan Cankar».

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo Lonjer gostuje na Konkoneiu v nedeljo, 11. aprila ob 17 s Jalnovo dramo v štirih dejanjih «Dom».

IZLETI

Planinski izlet na Kucelj in Golake. V nedeljo 24. t. m. priredi FDT planinski izlet na Predmejo. Prva skupina odpotuje čez Caven na Kucelj, druga pa na Golake. Vpisovanje v trgovini Višnjevec, ulica Roma 15 in v čevljarni Pirc, ulica Settefontane 3, ki se zaključijo nepreklicno v soboto 10. t. m.

Smučarski izlet na Kanin. Planinsko društvo Trst priredi v nedeljo 11. t. m. smučarski izlet na sedlo Nevea-Kanin. Odhod ob 5. iz ulice Fabio Severo.

S CAT-om na Kanin. Ob priliki mednarodnih tekem v slalomu na Kaninu priredi CAT izlet na sedlo Nevea. Prijave sprejema tajništvo v ul. Conti 11 (tel. 93-357).

Rojstva, smrti in poroke

Dne 7. aprila 1948 se je rodilo 18 otrok, umrlo je 8 ljudi, porok pa je bilo 9.

CERKVENE POROKE: kmet Hudson Lyle Niebruegge in zasebnica Roža Costaglioia, filmski operater Sergij Sonz in delavka Nives Volpato, pek Aldo Giovannini in delavka Marija Dobetti, težak Marij Simonovič in zasebnica Marcella Rados, uradnik Aldo Viviani in uradnica Marija Calcagno, rgovec Nereo Franchi in uradnica Bruna Conte, trgovski pooblaščenec dr. Pavel Galli in zasebnica Antonija Pojani, uradnik Vincenc Molnari in uradnica Delia Piffer, gozdar Carmine Gentile in zasebnica Gema Fachin.

UMRLI: 67-letni Anton Čelik, 82-letni Anton Sedmak, 76-letna Matilde Prelc, 59-letna Antonija Gentile, 66-letni Anton Besednjak, 56-letni Anton Suligoj, 76-letna Antonija Barotto, 51-letni Filip Rotteri Costrini.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Petek 9. aprila.

K. Simonov: «RUSKO VPRASANJE». Premiera v Domu kulture v Škednju. Začetek ob 20. To aktualno igro, ki je šla že preko mnogih evropskih in ameriških odrov, je zrežiral Milan Košič. V igri nastopajo: Rado Nakerst, Modest Sancin, Jože Babič, Dušan Pertot, Božo Podkrajšek, Stane Raztresen, Josip Fišer, Justo Košuta, Nada Gabrijelčičeva, Elza Barbičeva, Srečko Košir, Silvij Kobal, Tea Starčeva, Jožko Lukež, Ernest Zega in Marij Marsič.

Občinstvo prosimo, da prihaja na predstave točno, ker se bodo začele točno ob napovedanem času.

GLEDALIŠČE VERDI

Nocoj ob 20.30 bo dramska skupina Mema Benasija ponovila Ibsenove «Strahove». Jutri večer na čast Mema Benasija s deloma: Rovetta «Nepošteni» in Čehov «Labodji spev».

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Nocoj ob 20.30 premiera Gounodove opere «Faust» pod vodstvom Josipa Podestà.

Partizansko zborovanje na Montebellu

Ob četrti obletnici ustanovitve «Tržaške udarne garibaldinske brigade» bo v nedeljo 11. t. m. od 9 do 12 ure partizansko zborovanje na Montebellu. Zborovanje je oblastveno dovoljeno.

Vsi pevski zbori Trsta, okolice in Brega

naj se zberejo v nedeljo 11. t. m. ob 9 na dirkališču na Montebellu. Zapeli bomo skupno «Heja ho», «Hej brigade», «Fizkulturno» in «Stalingrajsko».

Do nedelje ponovite doma omenjene pesmi. Poleg slovenskih pevskih zborov nastopijo tudi združeni italijanski zbori in več godb.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Bruno Unašič daruje ASIZZ iz Ricmanj 500 lir, ASIZZ iz Križa daruje v isti namen 2325 lir.

Za sirote padlih partizanov darujejo svatje na poroki Božice in Mirka Renarja 655 lir.

Za partizanski kongres so darovali: izkupiček prireditev na Opčinah 25.332, Opčine 3.480 lir, Kozlovica 7.730, Bane 700 lir.

V isti namen je darovala ASIZZ iz Ban 9.40 testenin, 4 kg riža, 1 kg moke, pol kg masti, 2 kom. jajc.

Radijski spored

TRST II (m 203.6, Kc 1474)

v četrtek 8. aprila

7.29. Otvoritev. 7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 8.00. Zaključek. 11.29. Otvoritev. 11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Sodobna Anglija. 12.10. Srbske in hrvatske pesmi. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Lahka glasba. 13.30. Iz del romantičnih skladateljev. 14.00. Pregled tiska. 14.15. Pestra glasba. 14.29. Citanje večernih sporedov. 14.30. Zaključek. 17.29. Otvoritev. 17.30 Kvintet Vukelič. 18.00. Pravilice za otroke. 18.15. «Fantje na vasi» pojejo koroške narodne pesmi. 18.30. Ženski odsaja. 19.00. Violinski koncert Karla Kuhačeviča — pri klavirju L. M. Skerjanc. 19.30. Lahka glasba. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Komorni orkester. 20.30 Češke melodije. 20.45. Slovenščina za Slovence. 21.00 Slušna igra. 21.45. Lahka glasba. 22.00. Klavirski koncert: Anton Ravnik — prenos iz Ljubljane. 22.30. Plesna glasba. 23.15. Napoved časa in poročila. 23.30. Čitanje jutrišnjih sporedov. 23.35. Polnočna glasba. 24.00. Zaključek.

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tisk Stabilimento Tip. Trieste

Ob 60. rojstnem dnevu, ki ga praznuje danes naš ljubljeni mož in oče

FURLAN JANKO

mu želijo še na mnoga leta

žena NATALIJA, sin DUSAN in hčerke JELKA ter VIDA.

Sempolaj 8. 4. 1948.

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
RAZSTAVE-FILMI-KRITIKE-DROBTINE

«Slehernik» in želje Benassija et Comp.

Po Molnarjevem «Vragu», ki smo ga videli predvčerajšnjim v «Verdiju» (oceno bomo priobčili v jutrišnji številki) smo gledali včeraj znano Hoffmanstallovo obnovitev srednjeveškega misterija «Slehernik», (katerega prevod je nam Slovencem oskrbel Oto Župančič). Obe predstavi nam je podala skupina znanega italijanskega igralca Mema Benassija, ki kakor je znano gostuje v občinskem gledališču.

Odveč bi bilo govoriti na tako kratko odmerjenem prostoru o delu samem, ki prikaže skopuha «Slehernika», katerega po morju gorja, ki ga je s svojim skopuštvom povzročil, ob pozivu «božje dekle» smrti zapuste vsi prijatelji, nakar se zateče k svojemu molohu, katerega je malikoval vse življenje, ki pa mu seveda tudi odrečе zvestobo, ker zakladov pač ni mogoče odnesti s seboj. Sele potem, ko najde vsa vrata za beg zaprta, se «Slehernik» skesa in zi zopet pridobljeno vero v boga doseže odpuščanje, da ga med ubranim petjem, kot spokorjeno ovčico sprejmejo medse božji krilatci, medtem ko se je moral satan že prej poražen umakniti.

Vlogo «Slehernika» nam je podal Benassi sam dokaj dobro. Dobro morda tudi zaradi tega, ker je njemu, kakor tudi drugim igralcem vse preveč svojstvena patetičnost prišla v misteriju bolj do izraza, kakor pa v doslej prikazanih več ali manj realističnih delih. Izmed ostalih zasedb bi omenili Dela, Slehernikovo mater in Satana. Večina nosilcev drugih vlog je svoje vloge tudi zadovoljivo podalą, čeprav smo pričakovali več.

Delo je dobro režiral Daniele D'Anza vendar ni pokazal ničesar novega. Scena je bila okusna, morda so bili nekoliko ponesrečeni le «misterijski» premiki kulis in nekajkrat tudi iskanje svetlobnih efektov, ki je bolj motilo, kot pa prispevalo, gledalčevemu sodoživljanju.

Ob zaključku predstave, pa nam je ob recitaciji znane D'Annunzijeve... da naj jim da «bog toliko moči, da vstvarijo z vseh oceanov «mare nostro», postalo jasno, da bi Benassi «Slehernika» lahko gotovo bolje zaigral, če bi ga bolje razumel, če bi razumel nekaj tistih «Slehernikovih» «večnih resnic», ki dajo vedeti, da niti on, niti oni, ki imajo podobne želje, in bi radi znova dučejev imperij, ne bodo mogli nikoli odnesti vseh oceanov v žepu s seboj, ko se bodo odpravili proč za vselej. Prav tako tudi gotovo ni razumel, da danes gotovo ne bi več nihče dopustil, da bi se skesal šele po morju gorja prizadetega ljudem, ki žive okrog njega s poskusi uresničenja podobnih želja.

Nove knjige

Prejeli smo v oceno naslednje knjige, ki jih je v zadnjih mesecih izdal Slovenski knjižni zavod v Ljubljani:

Milan Pugelj: Izbrane novele. 1948. *V tej knjigi, ki je razdeljena na štiri dele, je zbranih 26 novel tega znanega dolenjskega pisatelja. Novele je zbral Franoe Koblar, ki je na konou knjige v posebnem članku opisal pisateljevo življenje in delo. Knjiga obsega 350 strani, je lepo v platno vezana ter ima tudi celostransko pisateljevo sliko.*

Stendhal: Lucijan Leuven. 1947. *Iz francoščine prevedel Bogomil Fatur. Tudi ta roman francoskega pisatelja preteklega stoletja, ki je avtor znanih del «Rdeče in črno» in «Parmska kartuzija», so slovenski čitatelji sprejeli z velikim zanimanjem. Knjiga se deli na dva dela: 1) V Nanciju in 2) v Parizu. Uvod je napisal znani poznavalec Stendhalovih del Anatolij Vinogradov in na konou knjige ga je prevajalec spopolnil še s svojimi opazkami s posebnim ozirom na to delo. Knjiga je vezana in ima 484 strani.*

Milan Vidmar: Elektrifikacija. 1948. *Kot 16. zvezek poljudno znanstvene knjižnice je izšla ta 48 strani obsegajoča knjižica v okviru letošnjega «Meseca tehnike». Obsega štiri poglavja: Gospodarstvo; Delo in energijsko gospodarstvo; Elektrika in električno gospodarstvo in Elektrifikacijski problemi. Broširano, 48 strani.*

FIZKULTURA

V nedeljo 11. t. m. prvenstva Tržaškega ozemlja v teku čez drn in strn

Začel se bo tudi predprvenstveni turnir v odbojki - Turnir kraških balincarjev

Lahkoatletski odsek ZDTV organizira za nedeljo 11. t. m. žensko in moško prvenstvo Tržaškega ozemlja v teku čez drn in strn.

Moška tekma bo v dolžini proge 7000 m in lahko sodelujejo vsi moški nad 16 leti. Ženska proga bo dolga 800 m.

Prijave sprejema dnevno od 17. do 19. lahkoatletski odsek ZDTV v ul. Canova 25, II.

Zbor atletov bo ob 9.30 pred gostilno «Subletta» pri Sv. Ani. Start bo za ženske ob 10., za moške pa ob 10.30.

Nagrade: moška skupina — pokal za društvo, katerega največje število atletov bo dospelo na cilj v določenem roku; spominska plaketa za društvo z največjim številom doseženih točk; 10 različnih daril za prvih 10 tekmovalcev. Ista darila so tudi na razpolago za žensko skupino.

Turnir odbojke

Opozarjamo vse ekipe odbojke, da se bo v nedeljo 11. t. m. začel predprvenstveni turnir.

Vabimo zato vse ekipe, da poravnajo vse na tajništvu ZDTV, posebno pa, kar se tiče prijav, ki se bodo zaključile v petek 9. t. m. ob 19. ko se bo začelo žrebanje srečanj.

Kraški balincarji na delu

V nedeljo 4. t. m. so se na Opčinah zbrali balincarji kraške cone.

Pri sestanku je bil prisoten tudi predsednik Zuljan in podpredsednik g. Giuliuzzi. Prijavilo se je kar 15 ekip, ki so bile razdeljene v dve skupini. Tekmovanje se bo začelo v nedeljo 11. t. m. ob 15. na igriščih prvo imenovanih ekip:

Skupina A: Prosek B-Sv. Križ B; Kontovel-Nabrežina; Sv. Križ A-Prosek A; Mali Repen-Gabrovica.

Skupina B: Bazovica B- Bazovica A; Bazovica C-Opčine B; Trebče-Opčine C; počiva Opčine A.

Šah

Splošni turnir, ki so ga razpisale v Trstu ustanovljene šahovske sekcije, je končan. Rezultati so sledeči:

Dijaško šahovsko društvo: Filipovič 13 (100%), Volčič 12, Pivk 10, Čok in Gašperšič 9½, Stavar 7, Pavlovič E. 6, Logar in Skrinjar 5½, Lah in Pavlovič M. 4½, Dalič 2, Pavletič 1½, Milič ½.

Šahovsko društvo CRDA: Grasso 12 (100%), Nalin in Olio 10, Clemente 6½, Messere, Sestan in Ukmar 6, Semeja 5½, Buffolo 5, Fortuna 4, Peterca 3½, Chiaba 2, Stolfa 1½.

Šahovsko društvo «Dijaški dom»: Baša 11 (100%), Benulič 9, Kranjec 8, Gržina 7, Lakovič in Stolfa 6½, Vodopivec